

Luitemaa rattaretkel –

Nahkanuia mehed Mati ja Marko 2009. aasta Roheliste Rattaretke stardis.

Retke programm oli sisukas ja kohapõhine. Mati Raja talu minizoo.

Marko Mänd

Autori fotod

Eile pisut enne kella kolme finišeerusid kaks Nahkanuia küla meest Kilingi-Nõmmel, lõpetades sellega kolm päeva kestnud Roheliste rattaretke täpselt graafikus. Mati ja Marko tegid selle ära! Marko teist korda elus, kuid pärast rohkem kui kümne aasta pikkust pausi, Mati esmakordselt. Kuigi kokku sai möödunud ligikaudu 200 kilomeetrit erineva pinnakattega Eestimaa teid, finišeerusime sama värskena nagu retke alustades.

Mulle tänavune Roheliste retk meeldis. Meeldis kohe niiväga, et tahaks järgmiselgi aastal minna. Koju jõudes tundsin isegi teatavat „igavust“, sest pingeid, ootamatusi ei olnud. Polnud vaja ennast uue takistuse ületamiseks kokku võtta. See

tuletas meelde varasemaid matku ja pani mõtlema uutele. Aga retkest...

Kui ma praegu mõtlen retke emotsioonidele, siis võib need klassikalist jaotust järgides jagada kaheks: headeks ja halbadeks. Valdavalt siiski headeks, aga kuna halvad emotsioonid (ehk nende põhjused) on nii kergesti likvideeritavad, tahan nendesti põgusalt kirjutada postituse lõpu poole.

Igatahes on rattaretk koht kus saab kogeda inimeste piiratud lahkust ja abivalmidust. Inimesed on meeletatud äärmiselt positiivselt ja valmis aitama mistahes olukorras. Märksõnaks on ka sõbralikkus, mis võib väljenduda heatahtlikkus naeratuses või positiivses kommentaaris.

Meile Matiga jagus neid seekord külalaga, sest olin üks mõnest lapsevanemast, kes otsustas raja läbida, laps ratta järel veetavas kärus. See tõstis meid, eriti Matit, tähelepanu keskpunkti. Sest kaju-

tage ennast istumas kuus järjestikust tundi kitsukeses kongis, loksumas ja logisemas läbi aukude, põrumas teekonarustel. Mati sai sellega hakkama ning tundub, et suuremas osas see talle mingi üliinimlik eneseületus polnudki. Viimasel päeval lõbustas ta enese teadmata nii mind kui paljusid kaassõitjaid oma kitsukesest järelikarust lastelauludega, millele ta ise sõnad tegi. Ja õhtuti oli just tema meist kahest värskem, seda tulenevalt asjaolust, et kui mina võitlesin teeoludega, magas tema oma vankris sügavat und.

Retkel mõnus programm

Kiidusõnu väärrib ka retke programm, mis oli sisukas ja kohapõhine. Mina seda tulevalt kaassõitja kärsitusest iseenesest mõistetavalt nautida ei saanud, sest isegi kõige lühema peatuse peale anti tagantpoolt korraldus „edasi sõita“ :) Aga see,

Ilusad ilmad ja lahkend retkelised tegid tuju heaks ning vedasid endalgi suu naerule.

Suurema osa söiduaegast Mati magas.

Matka nautimisele aitas kaasa läbimõeldult kaasavõetud varustus.

lapse ja käruga

mida nägin, vääriskiidusõnu. Neile, kes tahtsid, jagus meelelahutust nii õhtustele laagriplatsidele kui rajale piisavalt.

Hea tunde tekitas ka õigesti ja läbi mõeldult kaasavõetud varustus. See, et ma retke-eelse päeva olin veetnud kahtluste küüsis, õigustas ennast täielikult. Olid soojad riided ja riided, millega sõita, oli korralik telk, magamiskotid ning -matid, isegi väike matkapliit, mida kasutasime teise päeva õhtul kotti oodates kisselli tegemiseks. Kasuks tuli ka iga sent, mis retke-eelselt sai rattale ja kärule kulutatud. Tehnika toomis laitmatult ning *Ortlieb* pakiraamikottide kasutamine oli puhas lust. Ühesõnaga, meil oli hea olla!

Käruga polnud raske

Mitmed küsisid rattaretke ajal ja ka pärast seda, kuidas käruga sõita oli. Kas see on raske või millega peab arvestama. Ei olnud üldsegi raske. Kärü on juba kaalult väga kerge ja kuna see on madal, on ka õhutamiskustus väike. Suured rattad, kitsad kummid ja väga hea veerevus võimaldasid meil arendada küllalt suuri kiirusi. Aga seda ainult asfaldil, kus meist möödujaid praktiliselt polnudki. Hea kruusakattega teedel püsivama enamusel tempos, seal aga, kus tekkisid augud, ilmusid teele suuremad lahtised kivid, jääme lausa jalgu. Minu poolest oleks võinud ka sellistel teedel kiiremini sõita, aga Mati ja kärü pärast tuli hoog maha võtta. Esimesel oli aukudest läbi või kividest üle sõites kohati valus, teisel kippus pidevalt rappudes üks konstruktsioonipolt lahti tulema.

Positiivse poole kokkuvõtteks võiks öelda, et me elame ikka ilusal maal ja laiemalt võttes ühel äräütlemata kauni loodusega planeedil, mille ilu pole täielikult suutnud kaotada ka loendamatu inimtegevuse järged. Veel leidub metsade vahel looklevaid teeradude, kauneid rabajärvi ja lagastamata piirkondi. Nagu piiriäärsetes paigus ikka, võis Luitemaalgi näha kümnete kaupade mahajäetud talusid ja talukohti, aga võiks öelda, et isegi niimoodi lagunenuks sobisid need keskkonda ilma seda rikkumata, pigem rikastades.

Lapsevanema seisukohast torkas valu-

salt lastele mõeldud tualettide puudumine. Kujutage ette pressimas ennast koos 4aastase poisiga kitsasse plastmassist kuivkäimlasse, ...et võtta seal laps riidest lahti ja sättida potile (või õigemini selle kohale), see nõuab ülimat osavust ja seda meil Matiga polnud. Miks ei võiks lastega rattaretkel osalejatele olla mõeldud eraldi puhtad käimlad?

Mõned miinuskohad

Kindlasti tahan korraldajate kapsaaeda visata kivi seekordsest teede kvaliteedist ja seda just lapsega osaleja seisukohast. Rattaga pole keeruline läbida kitsalt looklevat rajakest või taluda lühiajaliselt lahtise kilustikuga teelõike, mille suuremad tükid on kahe rusika suurused ja suuremad. Kes sõita oskab, valib õige tempo ja sõidab takistustest kergesti mööda ning saab selle juures veel loodustki nautida.

Käruga on keerulisem. Rappumine on üks asi, lisaks tuleb jälgida ka kärü rataste trajektoori ja arvestada nendega sõiduraja valikul. Näiteks kui see jääb väga tee äärde, satub üks kärü ratas paratamatult teepeenrale või lausa kraavi. Samas kõrgemal tee keskosal sõites hakkab segama madal teljekõrgus.

Lahendusena võiks marsruudi internetiversioon sisaldada fotosid erinevate rajaosade kvaliteedist, kusjuures fotod võiksid olla tehtud näiteks nädal enne retke toimumist. See võimaldaks inimestel valida, kas mingile rajaosale üldse minna. Sest on ju ka retkeline täiesti tavaline inimene, kelle võimed on sageli piiratud.

Rattaretke ülevaate tahaksin lõpetada positiivse noodiga! Praegu olen küll kindel, et oleme Matiga kohal ka järgmisel aastal. Ja võib olla ka Maarjaga, kes samuti oleks tahtnud tulla. Aga sinna on nii palju aega ja vahepeal toimub hulganisti teisi vähemalt sama põnevaid üritusi, millel Nahkanuia rahvas osaleb. Uute seiklusteni!

Vaata lisaks www.nahkanuia.net

Toimetuse kommentaar

Marko ettepanekud on korraldajatele edastatud, järgmisel aastal on oodata osadele probleemidele lahendusi.

Pärast ühe raskeima rajalõigu läbimist oli kärü üleni poriga kaetud.

Tühjaks jäänud külad ja mahajäetud talud sobisid kaunis loodukeskkonda üllatavalt hästi.

Lastele mõeldud tualettide puudumisel ajas kergema häda korral asja ära meie telgi suur, ilma põrandata vestibüül!

Sarnaseid teelõike jagus seekord rajale kilomeetrite kaupa.

Nahkanuia mehed kaarti lugemas.